

Evropský den chráněných území: čas na změnu

24.5.2023 - Jan Miklín | Ministerstvo životního prostředí ČR

Evropský den chráněných území má připomenout, co, jak a proč chráníme. Velkoplošných chráněných území je v České republice nyní přesně 30 - čtyři národní parky, 26 chráněných krajinných oblastí. Po dlouhé době - poslední chráněná krajinná oblast byla vyhlášena v roce 2016 - je šance, že se tento výčet výrazně rozšíří. Programové prohlášení vlády totiž zmiňuje vyhlášení národního parku na části CHKO Křivoklátsko, přípravu podkladů k vyhlášení národního parku Soutok a chráněné krajinné oblasti Krušné hory.

„Je to po dlouhé době, kdy se opravdu reálně diskutuje o vyhlášení hned tří velkých chráněných území. Odborně to není žádná novinka - všechna tři se už dlouho objevují v nejrůznějších strategických dokumentech z oblasti ochrany přírody. Poprvé se ale dostala do programového prohlášení vlády. Děje se tak v době, kdy téma důslednější ochrany a obnovy přírody rezonuje celou Evropou - do roku 2030 se počítá mimo jiné s ochranou 30 % rozlohy pevniny [1],“ konstatuje František Pelc, ředitel Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. Právě ta připravuje odborné podklady pro vyhlášení všech těchto tří území.

„Země nám byla svěřena do péče, jinou nemáme a musíme ji v pořádku předat i budoucím generacím. Vyhlášení hned tří velkoplošných chráněných území je ambiciózním plánem, který jsme vetkli do aktualizovaného programového prohlášení vlády. Do konce volebního období bychom v ČR měli mít Národní park Křivoklátsko a minimálně na dohled CHKO Krušné hory a CHKO Soutok. Toto bohaté území si svou lepší ochranu zaslouží,“ uvedl ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL).

Jsou to především lesy, pro které se navrhuje vyhlásit na pětině chráněné krajinné oblasti Křivoklátsko národní park. Strmé, stinné a obtížně přístupné svahy, osluněné stráně se skalami a náhorní plošiny. Poměrně malé území obývá řada druhů rostlin, živočichů a hub s odlišnými životními nároky a lesy si tu díky obtížné přístupnosti zachovaly přírodě blízký charakter. To je u nás v těchto nadmořských výškách výjimečné. Více na webu MŽP. Soutok Moravy a Dyje je největším komplexem lužních lesů ve střední Evropě. Programové prohlášení vlády počítá s velkoplošnou ochranou této jedinečné krajiny se sítí slepých říčních ramen, meandrů, mokřadů, tůní a vlhkých luk se soliterními prastarými duby a lesy s bohatou biodiverzitou. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR nyní z pověření MŽP seznamuje obce, významné hospodářské subjekty, místní instituce a organizace s návrhem vymezení chráněné krajinné oblasti Soutok, její zonace a bližších ochranných podmínek. Více na soutok.nature.cz.

Krušné hory jsou naše jediné velké pohoří, které dosud nemá zajištěnou velkoplošnou ochranu. Jsou tu rozsáhlé bukové lesy, smrčiny, náhorní plošina s pestrými loukami. Zdejší rašeliniště, které u nás patří k těm neohroženějším místům, zaujímají více než 5,5 tisíce hektarů a řadí tak Krušné hory na druhé místo za Šumavu. Náhorní plošina hostí početnou populaci vzácného tetřívka obecného, kterého u nás žije několik posledních stovek kusů. Ta nejceněnější místa jsou dnes chráněna jako národní přírodní rezervace. V současné době se připravují odborné podklady pro diskusi s partnery v regionu, zejména obcemi.

V České republice jsou nyní 4 národní parky, 26 chráněných krajinných oblastí, 126 národních přírodních památek, 120 národních přírodních rezervací, 1603 přírodních památek a 818 přírodních

rezervací, některé z nich jsou součástí 41 ptačích oblastí či 1112 evropsky významných lokalit. Mnohá území potřebují péči, některým prospěje, když zůstanou zcela bez zásahů člověka. Chráněná území jsou důležitá nejen pro ochranu biodiverzity, ale i pro regionální rozvoj. Přehled našich chráněných území zde.

K 15. 7. 2022 na Zemi existovalo celkem 271 140 ploch, které splňují nejuznávanější pojetí chráněného území a jsou současně zaneseny do Světové databanky chráněných území (WDPA) spravované společně Programem OSN pro životní prostředí (UNEP) a IUCN. Z nich 253 359 chrání vybrané výseky souše a vnitrozemských vod. Jejich celková rozloha představuje úctyhodných 21 295 950 km², což odpovídá 15,78 % globální souše: je tedy srovnatelná s plochou celé Severní Ameriky. Více zde.

Poznámky:

[1] Například:

<https://www.casopis.ochranaprirody.cz/pece-o-prirodu-a-krajinu/narodni-zavazek-navyseni-rozlohy/>

<https://www.casopis.ochranaprirody.cz/pece-o-prirodu-a-krajinu/co-znamena-narizeni-EU/>

https://www.mzp.cz/cz/news_20230524_Dnes-je-Evropsk%C3%BD-den-chr%C3%A1n%C4%9Bn%C3%BDch-%C3%BAzem%C3%AD